

25.219

№498

ԱՆԴՐԿՈՎԼԿԱՍՅԱՆ ԳՅՈՒՂ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

ԶՐՈՒՅՑ ԳՅՈՒՂԱՑՈՒ ԶԵՏ

Գյուղ-տնտեսական Վարկային ընկերության
մեջ մտցված խնայողությունների մասին—
(о вкладах)

ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Թ Ի Ճ Լ Ի Ս

1927

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԻՆՏԵՐԻՍԻՏԱ
ԳՅՈՒՂԱՑՈՒ
Ակադեմիա Մայր
СССР

332.2

Գ. 99

U
C 22556

1928 N 306
15 JAN 2010

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ԳՅՈՒՂ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԿ

332.2
8-99

ԶՐՈՒՅՑ ԳՅՈՒՂԱՑՈՒ ՀԵՏ

Գյուղ-տնտեսական վարկային ընկերության
մեջ մտցված խնայողությունների մասին—

(О вкладах)

ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍ
1927

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
БОТВОСЛДЕНИЯ
Академия Наук
СССР

11 3 APR 2013

25.2/9

ՏՄԱՐԱՆ ՊՈԼԻԳՐԱՖԻԿԱԿԱՆ
ԱՎԱԿԻ ԾԵՐԵԹԵԼԻԻ ՓՈՂ. № 3.
ԳԼԱՎԼԻՏ 2050. ՏԻՐԱԺ 1000.

59985-66

Ի՞նչ նպատակով գյուղ-տնտեսական վարկային ընկերությունները ընդունում են գումարներ (վկայներ), այսինքն հավաքում են գյուղացիների փոքր խնայողությունները և ժամանակավորապես ազատ դրամական գումարները:

Նրա համար, վորպեսզի ձեռքի տակ ունենան այնպիսի տրամադրելի միջոցներ, վորով հնարավոր լինի դրամական աջակցություն ցույց տալ այն բազմաթիվ գյուղատնտեսներին, վորոնք փողի կարիք են զգում, առանց վորի—ինչպես հայտնի յե, անհնար ե վարել ու զարգացնել գյուղտնտեսությունը: Գյուղատնտեսությունը զարգացնելուն ձգտում են ամենքը, վոչ միայն գյուղացիները անհատորեն, այլև պետությունը ամբողջապես: Բացի դրանից, վարկային ընկերությունները հետապնդում են նաև այն նպատակը, վոր հնարավորություն տան գյուղացիներին ոգտավետ կերպով պահ տալ թե իրենց և թե ուրիշների համար իրենց դրամական խնայողությունները:

Յեթե Խորհրդային պետությունը ձգտում ե գյուղատնտեսության զարգացման—միթե այդ

գեպքում վարկային ընկերությունները իրենց անհրաժեշտ միջոցները չեն կարող պետությունից ստանալ, չգիմելով մասնավոր զրամագլուխներին (վկադներին)

Վոչ, այդ անհնար է, վորովհետև խորհրդային պետությունը արդեն շատ մեծ դժվարություններ է թողել գյուղատնտեսական վարկային ընկերություններին ավելի մեծ չափով գումարներ, քան մինչ հեղափոխական իշխանությունը ոգնել էր մանր վարկային ընկերություններին: Բայց այդ միջոցները կարող են բավարարել գյուղացիներին ոգնելու կարիքի գուցե միայն տասներորդ մասին:

■ Յիժե պետության համար դժվար է տալ բավարար չափով զրամական միջոցներ, հապախնչու պետք է յենթադրել, վոր այդպիսի միջոցներ կարող է տալ գյուղացիությունը:

Վորովհետև հայտնի չէ վորքան փող է գնացել գեպի գյուղ է ինչքան ախտեղից վերադարձել քաղաք: Մնացածը մնում է գյուղում: Այդպիսի գումարներ, մոտավոր հաշվով, գյուղում պետք է լինի մոտ մի քանի հարյուր միլիոն: Հետևապես, շատ գյուղացիներ ունեն զրամական խնայողու-

թյուն, կամ թե ժամանակավորապես ազատ միջոցներ:

■ Շատ գումարներ է առայժմ գյուղացիների կողմից մտցրված գյուղ - տնտեսական վարկային ընկերությունների մեջ:

Մոտավորապես 14 միլիոն, այն է 10 կ. յուրաքանչյուր ուրբուն, վոր ստացել են վարկային ընկերությունները պետությունից Գյուղ-տնտեսական բանկի միջոցով:

■ Շատ գումարներ եր մտցրված մինչ պատերազմը վարկային է փոխատու խնայողական ընկերություններում:

Մոտավորապես 500 միլիոն, այսինքն ընկերության պետական աղբյուրներից ստացված յուրաքանչյուր ուրբուն — 5 ո.:

■ Ի՞նչ պետք է անել, վորպեսզի խնայողություններ հիմա չել մեծ չափով մտցնվեն ընկերության մեջ:

Վոչ-վորքի չի կարելի ստիպել գումարներ մըտցնել ընկերության մեջ. այդ կախված է յուրաքանչյուրի ազատ կամքից. իսկ այդ կամքը առաջ է գալիս, յերբ ամեն վոր պարզորեն կհասկանա, վոր ընկերության մեջ խնայողությունները մըտցնելը խեղացի չէ, շահավետ ու անվտանգ է մըտ-

ցնողի համար և ոգտավետ ուրիշների համար: Շատերը արդեն հասկացել են այդ, ուստի շատ տեղերում վերջին ժամանակներս խնայողությունները (վկադները) մեծ չափով ե կատարվում:

■ Իսկու գրամական խնայողությունները ընկերության մեջ մտցնելը համարվում ե ավելի խելացի, քան թե այդ խնայողությունները պահել տանը:

Փողը տան մեջ կարող ե այրվել, նրան կարող են գողանալ, մանավանդ շատ մեծ ե լինում նրան իզուր տեղը ծախսելու հակումը: Տանը մընալով, թողը վոչ մի յեկամուտ չի բերում տիրոջը: Ընկերության մեջ այդպիսի վտանգներ չեն կարող լինել և միևնույն ժամանակ գրամատե-րը իր փողի համար ընկերությունից ստանցւմ ե համապատասխան տոկոսներ: Նշանակում ե — նա կբերե նրան վորոշ յեկամուտ:

■ Յեթե փողը տանը պահելով յեկամուտ չի տալիս, հապա լինչ պատճառով վարկային ընկե-րությունը նրա համար տոկոսներ ե վճարում:

Վորովհետեւ ընկերությունը փողը չի պահում իրեն արկղներում, այլ նա ոգտագործում ե նրան, տալով փոխառություն (ссуда) իր անդամներին,

վորի համար պարտատերերից նա ստանում ե վորոշ տոկոսներ:

■ Յեթե ընկերությունը ներմուծած փողը (вклады) բաժանում ե իր անդամներին իբրեւ փո-խառություն (ссуда), հապա լինչ միջոցներից ընկերությունը պիտի կարողանա վերադարձնել այդ ներմուծած գումարները իրենց տերերին, յեթե նրանք ամբողջովին, կամ մասամբ հետ պա-հանջեն իրենց փողը:

Ընկերության տրամադրության տակ, առհա-տարակ, միշտ լինում ե ազատ գումարներ: Այսօր յեթե նա փոխառություն ե տալիս մի քանիսին, վաղը ուրիշ պարտատերեր վերադարձնում են իրենց պարտքը: Փողը ջրի նման գալիս ու գնում ե ընկերության մեջ: Բայց, հակառակ սպասածին, յեթե յեղած գումարը նույնիսկ չբավարարե պա-հանջին, այդպիսի դեպքերում ընկերությանը ոգնում ե գյուղ-տնտեսական բանկը, վոր այդպի-սի դեպքերում առանձին վարկ ե տալիս ընկե-րության:

■ Բացի այն յեկամուտից, վոր փողատերը իբրեւ տոկոսներ ստանում ե, ուրիշ ել լինչ ոգուտ ե նա ստանում, մտցնելով փողը ընկերության մեջ:

Մտացնելով ընկերութեան մեջ նույնիսկ ամենափոքր խնայողութեանները, վորոնք տանը պահելու դեպքում կարող են անփույթորեն ծախսվել, գյուղացին աննկատելի ու հեշտ կերպով կարող էլինի հավաքել բավականին մեծ գումարներ, վորով հնարավորութեան կլինեն տնտեսութեան մեջ մտցնելու վորոշ ոգտակար և անհրաժեշտ փոփոխութեան: Որինակ — աշնանից սկսած փոքր խնայողութեաններ մտցնելով ընկերութեան մեջ, գարնանը արդեն այդ տնտեսած գումարները կարելի կլինի մտցնել նույն այդ ընկերութեան մեջ իբրև կանխավճար, գյուղատնտեսական մեքենա գնելու համար, վորը և կտրվի նրան, պայմանով, վոր գնի ֆնացած մասը վճարվի մաս-մաս:

Բացի դրանից, ընկերութեանը հեշտութեամբ և հավատում գյուղացուն փոխառութեան տալ, չե իր նա ել նրան և հավատացել իր գումարները: Ձեռքը-ձեռքն ել լվանում:

■ Կարելի՞ չե ընկերութեան մեջ մտցրված փողը ցանկացած ժամանակին հետ ստանալ:

Այդ կախված կլինի այն պայմաններից, ինչ պայմաններով փողը մտցրվում ե ընկերութեան մեջ: Կարելի չե փողը մտցնել վորոշ ժամանակով: Այդպիսի գումարներին ընկերութեանը ավելի

մեծ տոկոսներ ե վճարում, վորովհետև յերկար ժամանակով կարող ե ոգտվել փողից և նախորդ ել գիտե յերբ պետք ե փողը վերադարձնե: Խնայողութեանը կարելի չե մտցնել նաև այն պայմանով, վոր նրան հետ ստանալ առաջին իսկ պահանջով, կամ պահանջից մի քանի որ հետո:

■ Ո՞ւմ ե վերադարձվում մտցրված խնայողութեանը նրա ախրով մահվան դեպքում:

Նրա որինավոր ժառանգներին: Բայց խնայողութեան տերը կարող ե կարգադրել, վոր այն տրվի և մի ուրիշին — որինակ՝ յեղբորը, քրոջը և այլն, վորոնց այլ դեպքում, բացի խնայողած գումարներից ըստ մեր որենքների ստացվածք չի կարելի կտակել:

■ Բայց կարո՞ղ ե ընկերութեան մեջ մտցրված խնայողութեանների հետ պատահել այն, ինչ վոր պատահեց նրանց հետ պատերազմից հետո, վորոնք մտցրված էին նախկին մանր վարկային հիֆնարկութեաններում — այսինքն նրանք չեն կարող կորչել:

Այն խնայողութեանները չեյին վոր կորան, այլ թե դրամը կորցրեց իր գինը, այսինքն իր գնողական ուշժր, միևնույն ե նրանք վարկային

ընկերութեան մեջ ելին գտնվում, թե տանը, այդ յերևույթի հետ ընկերութեանը և մտքոված խնայողութեանները վոչ մի առնչութեան չունեն:

■ Չի կարող պատահել, վոր փողը նորից կորցնի իր արժեքը:

Վորպեսզի նման յերևույթներ տեղի չունենան, հարկավոր է վոր փողը վոչ թե անշարժ ընկնի տանը արկղների մեջ, այլ գտնվի կենդանի շրջանառութեան մեջ, հակառակ պարագայում պետութեանը ստիպված կլինի ավելորդ զրամ կըտրել, վորը և քցում է յեղած փողի արժեքը: Ուրեմն, փողի համար վտանգավորն այն է, վոր նա առանց շրջանառութեան է մնում: Ով այդ չի հասկանում — նա, ինչպես առածն է ասում, «նոտի վրա» նստած շան է նմանում, — վոչ ինքն է ոգտվում վոչ ուրիշը և խոտը փթում է:

■ Յեթե խնայած փողը մտցնել ընկերութեան մեջ, տես վոր, քեզ կարող են բռնեցք (купак) ել անվանել:

Այդ չի կարող պատահել առաջինը այն պատճառով, վոր բռնեցքը յերբեք փող չի մտցնում ընկերութեան մեջ, նա չի կարող հակառակ իր

շահերին ոգնած լինել ընկերութեանը: Բացի զրանից — խնայողութեանները (вклады) մնում են գաղտնի ամենից:

■ Ի՞նչու են խնայողութեան գաղտնիքը:

Նրանում, վոր վոչ վարչութեան անդամները, վոչ խորհրդի, վոչ վերաստուգիչ և վոչ ել ընկերութեան ծառայողները, նաև այն անձինք, վորոնք կատարում են ընկերութեան գործերի վերաստուգումը և քննութեանը — իրավունք չունեն վոչ վոքի և վոչ մի պարագայում տեղեկացնել փողատերի ողջանունը, կամ թե տեղեկություն տալ նրա խնայողութեան մասին: Ընկերութեանը կարող է այս, կամ այն տեղեկությունը տալ փողատերի, կամ թե նրա մտքած գումարի մասին միմիայն իրեն փողատերին, կամ դատական և քննիչ մարմիններին որեւքով ճիշտ սահմանված կարգով: Ուրիշ վոչ մի պետական հիմնարկություն, նույն իսկ հարկային տեսչությունը — իրավունք չունեն վորևիցե տեղեկություն պահանջել փողատերի, կամ նրա ներմուծած գումարի մասին:

■ Պատժվում են այն անձինք, վորոնք խաղաղում են խնայողութեանների այդ գաղտնիքը:

Այդ բանի համար նրանք պատասխանում են քրեական որենքով: 1927 թ. ոգոստոսի 31-ին դուրս յեկած նոր որենքով—զատախաղային մարմինները, պետք է հետապնդեն, վոր խնայողությունների գաղտնիքը խաղթող անձնավորությունները յենթարկվեն քրեական պատասխանատվության:

■ Բայց չի՞ կարելի խնայողությունը ախպես մտցնել վոր նույն իսկ ընկերության վարչությունն էլ չիմանա, թե ումն է պատկանում գումարը:

Կարելի է: Թույլատրվում է խնայողութիւնները մտցնել վոչ միայն այս, կամ այն անձնավորության անունից, այլև՝ ըստ պահանջողի:

Այդպիսի ներմուծման գումարների տերը նա յե, ում ձեռքումն է լինում ընկերության կողմից տված համապատասխան փաստաթուղթը: Այդպիսի եեպըսում չար կամքն էլ չի կարող բաց անել խնայողության գաղտնիքը:

■ Կարճը է ընկերության մեջ մտցրված խնայողությունը (вклад) յենթարկվել բռնագրավման փառնգին:

Վոչ: Նա անձեռնմխելի յե: Նրա վրա կարող է արգելք դրվի միմիայն զատարանի առանձին վորոշմամբ:

■ Չի՞ կարող խանգարում առաջ գալ ընկերության գործնության մեջ է այդպիսի դեպքում փողատերը չի՞ կորցնի իր խնայած գումարները:

Գործերի այդպիսի խանգարում կարող է պատահել ամեն մի հիմնարկության մեջ, հետևապես կարող է պատահել է վարկային ընկերության մեջ: Բայց այդպես դեպքերում էլ փողատերերը դժվար թե տուժն — ահա թե ինչու. ընկերությունը իր ամբողջ ունեցվածքով է պատասխանում մտցրված գումարների համար, իսկ չի՞ Նրա միջոցներն էլ չբաժարարեն փողատերերի բոլոր պահանջներին, այդ դեպքում, ընկերության լիկվիդացիա լինելու պարագայում, նրա անգամները լրացուցիչ կերպով էլ են պատասխանատու նրա պարտքերի առաջ: Որենքով խնայողած գումարների տերերի պահանջը առնչություն ունի հանդեպ մյուս պահանջատերերի: Այդպիսի պայմաններում կարիք չկա յերկյուղ կրելու մտցրված գումարների վիճակի մասին, վորովհետև չի կարելի յենթադրել, վոր ընկերության փաստը կարող է ավելի լինել, քան բաժնեվճարների գումարը է այն բոլոր զբաղման ուղեւթյունը, վոր ստանում է ընկերությունը գլուղ—տնտեսական բանկից իբրև

նրա հիմնական կապիտալ և կամ շրջանառութեան միջոցներ:

■ Վարկային ընկերությունը գտնվում է վորեկից հակողության տակ:

Այդ. այդ հակողությունը գտնվում է ֆինտոկլումի մարմինների ձեռքում: Ընկերության գործնությունը ստուգվում է վոչ միայն նրա հաշիվներով, այլ և վերաստուգման ճանապարհով, վոր տեղի յե ունենում առնվազն տարեկան մէ անգամ, յերբեմն ավելի հաճախ: Գյուղ-տնտեսական վարկային միությունը, գյուղ-տնտեսական բանկը և կոոպերատիվ բանկը նույնպես հետևում են նրա գործունեության և ոգնում նրան վորոշ հրահանգներով, յեթե ընկերությունը ոգավում է այդ հիմնարկությունների վարկից:

■ Ընկերության մեջ խնայողություն մտցնողը (вкладчик) չի կարող ինքն ել հետևե նրա գործնության, ունենալով նրա վրա վորոշ ազդեցություն:

Կարող է, յեթե անդամագրվի հիմնարկության: Այդ դեպքում նա մասնակցում է ընկերության ընդհանուր ժողովներին, վորը նրա գերագույն մարմինն է, ընտրում է պաշտոնյաներին ու տալիս նրանց վորոշ ցուցմունքներ:

■ Յեթե ընկերությար մեջ սկսե հոսել մեծ չափով խնայողություններ—այդ դեպքում ել բանկերը կշարունակեն տալ նրան դրամական աջակցություն:

Իհարկե, և ավելի շուտ աջակցություն այն ընկերություններին, վորոնք ավելի մեծ չափով հավաքած ունեն գյուղացիների խնայողություններ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0209138

807

Ca 255

471

841

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ
ИНСТИТУТ
ИСТОРИИ
Академии Наук
СССР